

L'ECLECTICA

El tango de l'anarquista

Premi Enric Valor de Novel·la

Albert Hernández i Xulvi

El port d'Alacant pareixia un formiguer que algú havia trepitjat amb fúria. Els soldats republicans en desbandada intentaven una fugida de la manera més segura, amb el propòsit d'embarcar-se en vaixells de diferents nacionalitats, que també es veien amenaçats per l'aviació feixista. El capità del *Neuquén* havia vist tanta gent desesperada al moll que optà per retardar el moment de salpar, per tal que pogueren embarcar el major nombre de viatgers possible.

Els fugitius portaven dins l'ànima la nit més negra. El vaixell argentí *Neuquén* semblava, per excés d'estiba, que en algunes de les sotragades provocades per les ones anara a desaparèixer al fons de la mar, amb la càrrega de gent sense a penes alé per a prosseguir en un altre lloc una vida d'incertesa, amb les ferides obertes, impossibles de cicatritzar; els records eren greus i de difícil oblit. Sebastià Herrando, que havia lluitat en el cinquè cos de l'exèrcit, anava a coberta. No es penedia de trobar-s'hi. Hi havia tanta càrrega d'humanitat humiliada al celler, i era tan desagradable i forta la pudor, que va optar per passar la nit més freda a la intempèrie, al vent de la mar. Els excusats estaven embossats, plens d'orines i d'excrements surant. Els soldats sortien d'allí tapant-se el nas i tossint a la vora del vòmit. Els que no podien contenir-se optaven per fer de cos agafats a la maroma de la nau donant el cul a la mar amb diarrees inacabables. A causa de la feblesa molts d'ells queien a l'aigua. Havien de llançar, al més aviat possible, els salvavides per damunt dels caps de la

multitud que guaitava cridant i assenyalant amb els braços el lloc on s'havien enfonsat. La majoria foren salvats, altres van ser engolits per la mar.

Sebastià estava acostumat a les rosades nocturnes en el tortuós i caòtic front de Terol. En aquell moment es va quedar com de gel, la mirada se li tornà tèrbola, i evocà la matinalada del final de març terriblement freda amb els ametllers en flor congelats. Va ser tres dies abans d'embarcar-se quan Gavarón, un motorista d'enllaç de l'estat major pertanyent a la unitat de carrabiners de Federica Montseny, va trobar el seu grup de casualitat. Sempre portava notícies del que ocorria als pobles, que un a un anaven caient en mans de les tropes franquistes. Gavarón era d'un poble veí. Sebastià de seguida el va conèixer, a pesar del casc, les ulleres i el mocador al coll. Aquest xicot no tenia més de divuit anys. Havia corregut quasi tots els fronts durant la contesa i moltes vegades també servia com a missatger, avisant els pobles quan anava a produir-se un imminent bombardeig enemic, per tal que la població civil s'amagara en refugis segurs. Muntat en una Harley Davidson amb sidecar, ocupat per un home vellet envoltat amb una bufanda, i un sac rústic que li cobria els genolls. Gavarón vestia tot de couro, amb unes espectaculars polaines i un naranjero¹ creuat a l'esquena; contrastava de manera surrealista amb el seu esparracat acompanyant, que pareixia dormir sense voler assabentar-se de la realitat. «No podia deixar-lo a la vorera de la seua casa desfeta», va dir sense que ningú del grup de soldats li preguntara. Quan va notificar a Sebastià i al seu germà Xavier la tragèdia familiar,

1. Fusell metrallador.

això va significar l'enderrocament físic d'aquest últim i, dies després, al port l'Alacant va ser quan defallit, amb la mirada perduda, es va suïcidar. El motorista va pronunciar el nom de Just Vendrell, com el major responsable de la mort dels seus pares; aquests nom i cognom quedarien en la ment de Sebastià com un estigma amb una sotragada d'odi. Després Gavarón arrancà la moto fent marxa enrere i la pesada màquina va sortir trontollant per un camí estret fregant amb les fulles dels ametllers, amb un destí tan incert com el de la resta d'aquell grup de soldats.

Sebastià, ara allí, a la coberta del vaixell, va pensar que res no li quedava a Espanya, solament que no havia pogut soterrar els seus morts. La costa a poc a poc es perdia llunyana. I les imatges de les batalles perdudes li van fer mal una altra vegada. Va mirar al seu voltant: soldats de diferents cossos d'exèrcit amagaven les cares grogues i famolenques entre els colls alts dels capots llargs, llardosos i desgastats. Ara els budells li punxaven; com uns moments abans amb retorçons intermitents; també li coïen com si li hagueren abocat sobre ells una palangana d'aigua bullent. Pensà que se li estaven apegant per l'efecte de la fam. Ja no recordava quan va ser l'última vegada que menjà com calia, «com Déu mana». Déu, un dels grans pretextos d'aquella maleïda guerra fratricida.

Almenys, la temuda aviació alemanya no hi aparegué. La sort en aquelles hores era decisiva. Si s'hagueren trobat amb alguna esquadrilla de *Stukes* no haurien pogut oferir resistència. De sobte, el vaixell semblà inclinar-se a babord perillosament. La major part dels que es trobaven a estribord s'esmunyiren i perderen l'equilibri, alguns soldats encara amollaren rialles amb una certa dosi d'amargor. «Crec que

les passarem ben putes», sentencià un home que no semblava pertànyer a l'exèrcit i que anava enrotllat amb una flassada gastada, com rosegada per una colla de rates.

Aquelles paraules no van obtenir resposta. Sebastià pensà que pitjor hauria estat quedar-se a la platja l'Alacant, amb tota la fúria de la venjança feixista. Tancà els ulls una vegada recobrà la posició vertical i el seu rostre era una màscara indesxifrable en què es dibuixaven, en les prematures arrugues, els sofriments dels últims mesos, acumulant els records més salvatges, on els homes s'havien tornat feres. No podia oblidar els amics morts en mil escaramusses, en els enfrontaments i, per fi, en la retirada. Tornà a reviure en la memòria cansada les imatges angunioses que se li representaren immediates sense poder evitar-ho, i que el feren sofrir de nou.

Recordà un lloc a Fayón durant la batalla de l'Ebre, amb un fred que li paralizà els músculs i la sang. Els companys que servien tres metralladores poloneses foren destrossats per un obús de canó de gran calibre disparat des de l'altra riba. Per uns moments va creure que els músculs li rebentaven, que l'esquitx de sang era seu. Els timpans els tenia com si els batalls d'unes campanes agudes no aturaren mai el so. De manera instintiva es llançà o caigué (no ho recordava massa bé) a l'ample riu; ensopegava amb uns soldats que suraven, però que no es movien. Es va enfonsar pel pes de l'equip. No semblava tenir voluntat d'agafar-se a la brossa mullada i freda com ganivets verdosos que besaven l'aigua gelada. Una mà anònima l'estirà com si fóra la soca d'un arbre a la deriva i el deixà en un monticle de fang, com si es tractara d'una xicoteta illa, foradada per la metralla que encara fumejava en la terra oberta i fangosa. En aquell tram del riu l'aigua corria

quasi igual que el vent, baixava rogenca, pintada amb sang jove que gotejava despietada sense poder tapar la ferida.

Sense assabentar-se dels dies que va passar inconscient, es va despertar amb una claredat daurada, i per un instant va creure que era mort, que va morir al riu, amb el contrallum que esclatà a través de les seues pupil·les i de les parpelles apegades i lleganyoses. Tenia el cervell ple de colors, com si es trobara al paradís. Estranyament no li feia mal el cos.

Un avalot va tallar aquesta evocació. Un guàrdia d'assalt caigué sobre uns companys, com travessat per un llamp; tenia símptomes de tractar-se d'un atac cardíac. Es va estirar i pareixia que havia crescut un pam. Es va quedar ert com una llança i va morir a l'acte. Un dels soldats li buscà el pols, però ja no en tenia; li havia fugit rabent, davant l'estret de Gibraltar, a bord del vaixell argentí *Neuquén*. Els companys li van tancar els ulls espantats que semblaven mirar amb cristal·lina sorpresa. Amb una bufanda li taparen el rostre. Aquells homes estaven acostumats a veure la cara de la *senyora* que havia fet estralls als camps d'Espanya. No podien fer res per ell, ni tan sols resar, perquè no ho practicaven. Mentrestant, el sol també anava morint darrere de les muntanyes andaluses i el blau del cel es tornava térbol com si algú l'haguera empolssegat amb una mà invisible. Un dels guàrdies d'assalt va regirar les butxaques del difunt, davant les mirades compassives dels que formaven una mena de rotgle proper a la barana de la nau. Portaren una flassada grisa, que feia olor de mil suors. Qui havia grapejat el cadàver mantenia a les mans un rellotge daurat, una cartera de pell i un paper que un dia fou blanc, amb unes lletres que pareixien escrites precipitadament i que només Sebastià s'atreví a llegir. Era una adreça fàcil de me-

moritzar: carrer del Mar, 25, 1r, Montevideo. Van informar el capità del vaixell. Aquest era un marí de cinquanta anys amb un bigot de gautxo i bastants quilos damunt. Quan va estar prop del grup que voltava el cadàver digué amb veu d'absenta barrejada amb la ronquera provocada pels vents de la mar: «*Descúbranle el rostro*».

El soldat que tenia les pertinences del finat va retirar la bufanda amb cura, com si l'arrancara del rostre. Tots s'adonaren de la rapidesa del canvi de tonalitat de la pell del mort, que ara es mostrava de color llima.

Per darrere del capità aparegué un home calb que vestia una jaqueta color os, un pantaló negre i una camisa blanca de coll dur desbotonada. Digué que era metge. L'examinà.

—*Dentro de dos horas tenedlo a punto, o mejor al amanecer*—ordenà el capità, i s'encaminà al pont de comandament, obrint-se pas entre la tropa que s'acumulava a la coberta.

La nau creuà l'estret de Gibraltar; les costes del territori del nord d'Àfrica es podien veure perfectament. Sebastià va pensar que molts dels fugitius tampoc no hi estarien segurs, que seria millor posar una gran distància pel mig.

Mentre, amb una flassada ampla i amb el capot van tancar el cadàver, van fer-hi un gran paquet sense cordells, que foren substituïts per amples cinturons de l'exèrcit que acabava de capitular. Algú va traure tres pots de pintura i amb un pinzell gros traçà unes franges amples sobre la flassada: roig, groc i morat. Els soldats saludaren alçant el puny en alt. El deixaren a popa resguardat per una plataforma on hi havia uns barrils enormes lligats amb fortes cordes.

La nit fou llarga. Sebastià a penes va poder dormir. De tant en tant feia una becada. També se sentien diversos rons,

però quan es despertava de sobte dirigia la mirada, furtiva, a l'equipatge estrany del cadàver ja abillat per tal que la mar se'l xuclara per sempre.

Quan el sol guaità per l'est fou un punt de referència cap on el vaixell de càrrega havia posat rumb. El capità, amb un uniforme bastant nou, es presentà puntual on encara alguns dels soldats descansaven arraulits. Estossegà, va traure un llibre de tapes roges que portava a la butxaca de la guerrera, va llegir unes paraules escrites al llibre, que feia la sensació que sabia de memòria perquè no les va entendre quasi ningú, ja que a més de pronunciar de pressa es menjava les lletres. Quatre companys del difunt van ser els encarregats de deixar caure, esmunyint-lo des d'una post de fusta, el cadàver per la borda. Als presents des del silenci els va provocar eriçons a la pell quan van sentir el cos xocar contra l'aigua. Fou engolit per la mar de manera immediata. No arribà a surar ni uns instants; no deixà ni el cercle de la imatge de la pedra quan és llançada sobre la superfície de l'aigua. Sebastià passà uns minuts amb la mirada fixa en la parcel·la de mar que veloçment deixaven arrere. Sabia que, aquella seqüència de la caiguda del cadàver des de la borda i l'esclafit sobre la mar, els recordaria sempre. El punt de referència desapareixia, s'adonà de la velocitat a què es movien. El silenci posterior era el millor homenatge que aquells desheretats podien oferir al difunt. Després uns mariners del *Neuquén* duïen cabassos plens de pa, que abans d'aplegar a les boques famolenques ja els havia avançat la seua flaire, se'ls va omplir la boca de saliva de sobte. Malgrat l'ímpetu guardaren l'endrec fins que el repartidor els el lliurà a les mans. Sebastià se'l posà a la boca i el mossegà amb força canina. El sabor de farina es barrejà

amb el cansament que duïa als ossos. En un instant el paladar el traslladà a uns altres records, a la seua infantesa, a la casa de camp on sa mare pastava davant una taula quadrada de fusta i enfarinava les fogasses, i després les portava al forn de Narcís *el Fart*, i recordava que acostumava a trencar les puntes més cuites per menjar-se-les pel camí, quan després de sortir de l'escola laica anava a replegar-les... I son pare, voltat per llibres de comptabilitat fins a les celles. El món aquell de la seua infantesa semblava no haver existit mai. Va complir disset anys quan va esclatar la guerra. Ara tenia una família trencada, i la incertesa del país que els acollia. La gran rancor aniria acumulant-la a través del temps quan s'adonara de la pèrdua de la joventut destrossada i del que hauria pogut ser la vida amb Anna, que també va morir a causa de la guerra. Aleshores poques coses li importaven, havia de trobar un motiu, un sentiment pel qual seguir viu. Tampoc era un covard, ja ho va demostrar al front de Guadalajara. L'espetec de les metralladores li va encendre la sang, o va ser el conyac amb pólvora que deien que havien de beure abans de l'ofensiva. Mai li va passar pel cap suïcidar-se a la platja d'Alacant com el seu germà, qui va creure que morir com un màrtir era més fàcil. «Val més açò que res», va sentir que deia un dels que tenien un pa entre les mans, com si tinguerà una cosa molt valuosa, i va afegir: «Ens han promés que demà ens donaran carn de vaca amb creïlles». Sebastià es va girar i va ensopegar amb la mirada esquinçada d'un jove amb barba d'unes setmanes, bruta i embolicada com les potes de mil taràntules, la pell del front es mostrava pelada, pel vent i el fred, els cabells rebolicats; com si cada un nasquera anàrquic, a la cella dreta tenia una nafra seca d'uns quatre

centímetres i de color marró obscur, si se l'haguera tocada (encara que haguera sigut amb delicadesa) li hauria caigut; així i tot, se li veia davall la corfa una ratlla color rosa. Era d'estatura alta, prop d'un metre vuitanta, i semblava Gary Cooper en una pel·lícula on també l'actor portava uniforme militar. Sebastià la va veure al cinema del seu poble pocs mesos abans d'esclatar la guerra, el film tractava de la gran guerra del 14 i el personatge era el d'*Adiós a las armas*. Com de lluny quedaven en el record les coses i el seu país desfet! Va intentar connectar amb la realitat i deixar els records per a una altra ocasió.

Els van indicar que intercanviaren el lloc en la coberta i la meitat dels soldats s'instal·laren a la bodega, on mil olors els esperaven. Una rata es va sentir molesta en veure envaït el seu hàbitat i va córrer inquieta fins desaparèixer per un forat metàl·lic; als homes els va semblar propera a la seua condició. Ells les havien vistes actuar en les trinxeres quan els soldats quedaven destrossats i part dels membres al seu abast.

Sebastià tenia tanta son endarrerida que s'hauria pogut adormir dalt d'un pal de galliner. Dormir li produïa tant de gust que mai com en aquells moments s'havia aturat a pensar-ho i encara més quan la despertada no seria de sobresalts, de no saber si l'endemà tornaria a veure l'alba, o si podia quedar enganxat en la baioneta d'un africà o esventrat per l'explosió d'un obús. Sempre que pensava, quan començava a fer-se de nit, en els companys que dia a dia morien, anava creient que ell no eixiria d'aquella opressió, d'aquell malson. Indubtablement, no va ser exagerat que estiguera dormint tres dies amb les corresponents nits. Va sentir, com a través d'un túnel, una veu que deia: «Deixeu-lo dormir, ho neces-

sita més que menjar». Però era tant el gust que s'enrotllava i s'arraulia entre les flassades oloroses, i tornava a oblidar-se, fins i tot, que navegava en un vaixell que el portava cap a la llibertat.

En dormides i entrepans podia haver-se resumit la travessia. També va tenir la sensació nova de respirar un aire mariner mai explorat que li feia engrandir els pulmons i sentir que la sang se li renovava, i la ment anava oblidant el passat o, almenys, es desdibuixava més de pressa del que creia en un principi.

Daniel era el xicot que tenia el paregut amb l'actor nord-americà i l'única família que havia conegut foren les monges de l'hospici on el deixaren acabat de nàixer, i aquestes fugiren en temps de la revolució. No havia vist mai la mar, i ara la tenia tota al seu abast, profunda, poderosa, inacabable, on tot era aigua fins la ratlla de l'horitzó que sempre estava allí i era com un pont per a la fugida tràgica, desesperada per salvar la vida, l'única cosa que els quedava. Els núvols de fum semblaven abocar-se des del cel a beure, cansats d'estar enlairats barrejant-se amb un vent fred que tallava les pells i agranava la coberta de la nau. La proa del vaixell *Neuquén* alçava bromeres de deixants obrint-se pas cap al seu destí. Allà a moltes milles de distància semblava formar-se un tornado. Els mariners van assenyalar amb els braços un punt perquè els soldats que estaven en coberta miraren a estribord, i van veure en la distància com una mànega, igual que un gran fument que besava la superfície marina dirigint-se des de l'est cap al sud precedint-los. La mar es va tornar tumultuosa amb ones grosses i altes que feien que la nau es balancejara de popa a proa, com un cavall que anara saltant obstacles, i quasi tots

els soldats que eren de terres de secà vomitaren el que havien menjat hores abans abocats a la barana del vaixell, i alguns encara tenien ganes de riure en veure's els uns als altres. Tal vegada perquè el temps no oferia perill i aquell tornado s'allunyava veloçment davant d'ells, cada vegada més. El ball del *Neuquén* es va tornar per als soldats més joves un poc divertit, anant d'un lloc a un altre i perdent en algunes ocasions l'equilibri. El capità del vaixell mossegant-se el mostatxo els observava amb una mirada entre paternal i comprensiva des del pont de comandament. «Vénen d'un gran patiment i una situació nova els provoca hilaritat», va pensar.

Daniel no es va cansar de veure mar, i tot allò que no havia vist durant la seua vida ho va contemplar amb propina inclosa; passava llargues hores en la coberta agafat a la barana mirant l'aigua, com si preguntara alguna cosa i esperara la resposta en el soroll que feia la mar.

Un dels capvespres, de sobte, es va fer fosc com l'abisme més profund. El vaixell seguia navegant però va disminuir la velocitat, semblava que anaven a topar amb algun obstacle perillós. Tampoc el cel atlàntic no es veia ni es pressentia, només els llums de la nau semblaven l'únic vestigi de vida en la immensitat oceànica. Estranyament el vent havia fugit i la mar es mantenia en calma absoluta, tots estaven nerviosos, pressentien que anava a ocórrer alguna cosa inevitable, els passatgers se sentien muts com si els amenaçaren. La vesprada es va ajuntar amb la nit només pressentida per les manetes dels rellotges. Una pluja tempestuosa va créixer sobre la nau. Després tot semblava immòbil, ni les estrelles van guaitar, i aquella incògnita va durar fins a l'alba, quan una claredat de plom va aparéixer, i aleshores, el *Neuquén*

va posar a treballar les seues màquines i va agafar velocitat de creuer.

Sebastià es va gitar després de dinar i va seguir dormint fins al sendemà, quan Daniel el va despertar i li va contar la tempesta que hi havia hagut la nit passada:

–Millor que no t’hages despertat, jo estava veritablement acollonit. El cel es veia tot negre i la mar era com un pou sense fons –explicà Daniel.

–Només faltava que haguérem naufragat, no m’hauria adonat de res –contestà Sebastià.

–He tingut un mal presagi, pensava que anàvem a ser engolits per la mar, una mar que no l’havia vista ni una sola vegada en la meua vida. He sentit més pànic que quan ens atacava l’aviació feixista. Era un silenci anguniós que no acabava.

–Vaja, per a mi ha sigut igual que si no haguera passat res –va dir Sebastià com disculpant-se.

–Millor així, crec que la majoria no se n’ha adonat perquè igual que tu estaven dormint –va respondre Daniel.

–Anem a menjar alguna cosa –va dir Sebastià com si no donara importància al que havia relatat Daniel.

A mesura que les hores anaven discorrent la boira va desaparèixer rabent com el fum d’un cigar. El matí sorgí esplendorós amb un cel blau radiant i un sol abrasador que van fer que canviara l’estat d’ànim dels passatgers del *Neu-quén*. L’optimisme natural es va fer palés en els rostres. Hi hagué fins i tot bromes entre aquells soldats vençuts que ho havien perdut tot.

Els dies que restaven de travessia la mar no va ser violenta, les tempestes havien fet vaga a l’Atlàntic, semblava que aque-

lles setmanes el vent del sud-oest s'havia concentrat a l'oceà pacífic i el *Neuquén* va suportar perfectament la singladura sense avaries en la vella estructura.

Al final van albirar terra, la costa pareixia que pujava i baixava per l'efecte del vaivé de les ones. Sebastià va sentir dir al seu costat, al xicot amb qui havia fet amistat.

–Treballarem en el que siga. L'Argentina és un país jove i nosaltres també.

La intenció de Daniel tenia molta similitud amb l'optimisme inquiet, era com fer-se una promesa i voler compartir-la amb els que el voltaven i també com si invitara, per la proximitat física i d'edat, a prendre aquella actitud. Sebastià, amb les mànegues de la camisa enrotllades, havia deixat caure per la borda el capot militar, ple de polls a les costures, encara que no eren visibles a primera vista. En caure semblava una au immensa d'ales brutes que es desplegaven al vent, abatuda per un caçador hipotètic. Ell va sentir fred i es va penedir d'haver-se després d'aquella mena de parrac en què en passar el temps s'havia convertit el vell capot, que l'acompanyà en l'últim bel·licós hivern.

Sebastià era de complexió forta, amb esquena d'atleta, de faccions correctes, els ulls verdosos amb llampades marrons, abundant cabellera castanya i d'estatura mitjana alta. Ja havia contat a molts companys que Durruti l'havia felicitat en una de les visites al seu poble. Ell pertanyia a la CNT. L'onada seductora de romanticisme revolucionari el banyà com a milers de joves que ara despertaven d'aquell somni en un indret llunyà, desconnectats del seu país tal vegada per sempre.

El *Neuquén*, en aquells moments, s'acostava grinyolant a la dàrsena sud del port, com si en la singladura haguera fet

una gran gesta i la recompensa fóra l'honor d'haver salvat un important component humà. El xiulet del vaixell i el soroll de les seues planxes semblaven fer notar la seua arribada. L'àncora, que pareixia un gran ham que buscava un enorme peix, fou engolida per les aigües portuàries fastigoses, on la brutícia surava i s'engrunava en la bromera de les ones que colpejaven la línia de flotació. Els crits dels passatgers, a tall de salutació, eren tan expressius que van fer que els treballadors que descarregaven fardells diversos s'incorporaren expectants, a pesar de la considerable distància que els separava. El *Neuquén*, com era habitual, havia transportat en la panxa mercaderies, especialment cereals i també ramaderia; per això, el capità del vaixell lluïa un somriure de satisfacció quan des de la borda deixaren caure el tauló amb dues cordes als costats, com un petit pont que recordava els dels antics castells medievals. Els treballadors del port deixaren de treballar, s'eixugaren les suors de l'esforç. Els venedors ambulants també s'arremolinaren prop del vaixell, i un tinent famolenc sense comandament legal intentà que aquells soldats de feia tan sols uns mesos guardaren una certa disciplina i els va dirigir unes paraules que sonaven fora de lloc, perquè el to encara recordava les arengues com quan anaven a començar una ofensiva, o un colp de mà. Les últimes paraules foren «sort a tots i salut». Sebastià i Daniel, tal vegada per una certa química o simpatia, parlaven sovint intentant fer projectes.

Les llums i les ombres que Sebastià tenia al cervell serien també compartides pels altres amb la seua condició de fugitiu, accentuades pels interrogants que un país estrany podia oferir-los. En aquells moments ja miraven els rostres

dels treballadors del moll i la gent que vaguejava, i els paregué que els acollien amb simpatia.

Un home vell amb un bandoneó estava assegut en un piló de pedra, on una soga grossa, com una boa, tenia subjecta la proa d'una embarcació de pesca que pareixia picotejar la superfície de l'aigua, la qual estava bruta de residus que denotaven les mercaderies que contínuament anaven abastint la capital del Río de la Plata. De les tripes d'aquell instrument octogonal fluïen, com un plany, les notes d'un pasdoble ben conegut que feia al·lusió a una *jaca* i que féu que els exiliats engoliren saliva amb dificultat i les pupil·les se'ls enterboliren. No durà molt, el vell es va alçar i es va perdre entre la multitud. El soroll anava en augment, uns camions s'acostaren al port i la gent protestà en llevar-li espai. Quan van travessar el pont de fusta, Sebastià va tenir una sensació de mareig, com si fos la terra la que es menejara i no el vaixell. El capità de la nau ordenà que s'agruparen amb un verb cadenciós que no tenia res a veure amb les ordres que impartia en la singladura.

No sabé per què tornà a recordar les últimes escaramusses, els flocs de les batalles perdudes i les ordres del comissari aquell que creia que la guerra no estava perduda fins al moment en què un obús del 88 el va partir per la meitat quan estava cantant un tango. Sebastià el va veure com si fóra irreal, després de la fumassa de l'explosió, que el vent s'emportà veloç. Com un autòmat dins d'un malson, quedà ensordit, va ajuntar les dues parts del cos del comissari anarquista que estava partit per la cintura, com si l'haguera tallat una guillotina, i el va deixar al fons de la trinxera plena d'herba cremada. No recordava ja un ésser humà. Sebastià pensà que aquelles imatges fixades allí

on niuen els somnis i els sobresalts de segur que mai no les oblidaria. El comissari mantenia els ulls oberts d'espant com si haguera rebut una mala notícia, o tal vegada la sorpresa de trobar la mort en una dècima de segon. Pareixia tenir als llavis les estrofes d'aquell tango.

En aquells moments d'incertesa veia el paisatge que formaven els grans barracots de fusta i pedra, els éssers que pul·lulaven arran de la dàrsena, les olors barrejades de les mercaderies, la parla accentuada de l'idioma castellà. També cridaven l'atenció els cotxes i el soroll que provocaven els tubs d'escapament que al sol esplendorós donava a l'ambient sensació de calima. Tot un món per descobrir; imaginà amb certesa que integrar-se en aquell país no seria gens fàcil, encara que a la primera impressió les persones, els treballadors del port argentí, els miraven entre la curiositat i la simpatia. El *Gary Cooper*, com el va batejar el seu company, mantenia un gest paregut al d'ell. Mirava al voltant com a la recerca de no sabien què... No estaven tristos, tampoc desesperats, era un estat anímic mai viscut. Havien envellit de manera prematura, com si hagueren passat una malaltia, però que, com que no era irreversible, el canvi d'aires seria prou per a tornar-los la joventut segrestada que sortia amb força amb la il·lusió de la sang calenta. El seu company el va traure de l'abstracció en dir-li: «Agafa la flassada, t'ha caigut». Es va ajupir i se la va penjar al muscle, creuant-la per l'esquena i lligant-se-la davant a l'alçada de l'estómac. Un bram com un saxòfon amb sordina travessà la dàrsena del port i es va filtrar entre els vaixells, aquests contestaren, com els instruments d'una orquestra marinera un poc desafinada en la crida, i van repetir diverses vegades la resposta trista del seu cant. Era estrany, però el grup en què es

trobaven romania taciturn com si foren captius, com si la por i el dubte fóra quasi la mateixa que en la platja d'Alacant. El cert era que haurien d'adaptar-se i començar una nova vida fins que pogueren tornar al seu país.

Quan van desembarcar, uns funcionaris i unes funcionàries dels Serveis Socials els van atendre amb una amabilitat exquisida. Tenien la sensació, o tal vegada fou pel costum, que alguns formaven com si encara estigueren en l'exèrcit, però prompte s'adonaren que cap veu havia indicat tal mesura. Els dugueren fora dels límits portuaris on uns autobusos de color gris els esperaven. Els funcionaris, amb unes bosses de tela plenes d'aliments, anaren repartint uns entrepans que foren rebuts tant amb les mans com amb els ulls. Sebastià notà que se li omplia la boca de saliva i l'olor de la carn a la planxa va ser una de les coses més autèntiques i humanes, més terrenals i de més plaer que havia sentit en els darrers anys. Tots dos notaren quasi fam canina. El pa blanc era com un somni, el millor que havien tastat i també la carn, de costelles; aquells entrepans els reconciliaven amb la humanitat. Un home de mitjana edat d'aspecte rosat, amb un vestit blau clar creuat amb ratlles discretes, estossejà abans de parlar amb l'accent esperat. Es va guardar un relatiu silenci.

—En nombre de nuestro Gobierno les queremos dar la más grata bienvenida a nuestra patria. Siempre nuestro país ha luchado por la libertad. Ustedes tendrán nuestro más firme apoyo. Ahora nos dirigiremos a un albergue que se encuentra a pocos kilómetros de aquí para que descansen y se adecuenten hasta que podamos ubicarles, cada cual en un quehacer.

Els ulls magnètics de Sebastià s'ompliren de nova il·lusió al mateix temps que mossegava l'apetitós entrepà. A ells el

paisatge els feia la impressió d'una amplitud immensa, eren les grans planures, camps extensos de blat i dacs que es perdien a l'horitzó. Van veure més ramaderia de la que podrien imaginar en tota la vida. Era una terra fèrtil i rica. *La madre patria* –com sempre es deia al·ludint a Espanya– es trobava ferida i seguiria moribunda molts anys més, encara que ningú en aquells dies ho sospitara. Ara aquella terra rebia els que, com ells, pareixien pares malalts que anaven a curar-se les ferides i la fam a casa dels fills, que eren els qui, en aquells temps difícils, solucionarien els primers problemes, els més acuitats.

Sempre recordaria la primera vegada que es va trobar la mirada de Sonia, negra com la guerra; era una de les funcionàries que els oferia assistència. Tal vegada la impressió fóra exagerada perquè feia molt de temps que no tenia una xica jove al seu costat, aquella jove posseïa un cos preciós, solament per a experimentar amb ell i després morir-se. Sebastià s'adonà que Daniel també la mirava bocabadat, pensava com el seu company. Després escoltaren la seua veu, una veu tèbia, suau, exageradament femenina i a partir d'aquell moment tots dos hi quedaren enganxats, com si la Sonia fóra una droga i ells li anaren amb dependència al darrere.

–No he vist mai una dona igual! –exclamà Sebastià.

–Està més bona que el pa! –assegurà Daniel.

Els pits alts i justos de la jove, d'una grandària proporcionada a la seua estatura, s'endevinaven sota la brusa de seda color blanc; cridava l'atenció la cintura breu de vímet que contrastava amb les corbes dels malucs en la falda cenyida fins als turmells, que li feia les cames més llargues. Sebastià semblava més decidit, més tirat endavant que el seu amic.

Sense pensar-s'ho se'n va eixir de la filera que formava el grup d'exsoldats i va anar cap a ella.

–Perdone, senyoreta? –li va tocar el muscle amb la punta dels dits. Ella es va girar.

–*Dígame...*

–Volia preguntar-li.

–*¿Qué...?*

–Montevideo queda molt lluny?

–Lluny. *¿Qué significa?* –volgué saber.

–Ah! *Perdone, quiero decir, lejos, distancia. Es que tengo la dirección de una familia conocida.*

–*Eso es importante pero no conviene precipitarse, todo a su debido tiempo. Piense que acaban de llegar como quien dice. De todas maneras estaremos en contacto con ustedes, les daremos todas las facilidades para que encuentren a familiares o amigos, no se preocupen de nada.*

«Si fóra per mi estaria en contacte amb tu tot el dia» –va pensar–. I a més de la impressió visual, en estar tan prop d'ella la va olorar com un gos de presa, però intentant dissimular quan va aspirar tot el perfum que la voltava. Sebastià va pensar que li havia furtat alguna cosa molt íntima, perquè sospità que ella, abans de decidir-se per aquell aroma fresc i profund, com la seua mirada, n'hauria rebutjat altres.

–Estic impressionat –va declarar ja al costat de Daniel.

–Què li has dit?

–Jo què sé...!

–Alguna cosa, no?

–Li he preguntat... Me'n recordí de sobte de l'adreça que el soldat que va morir al vaixell portava a la cartera.

–Per què? –s'estranyà Daniel.

—No ho sé. De veres. M’ha vingut a la memòria. El cas és que es deu haver cregut que es tracta de l’adreça d’algun familiar o d’algun amic.

—Pregunta-li si té nóvio... —digué Daniel—, però com parla ella: *¿Tenés novio?* Ens està mirant i ens somriu.

—Tu també veus visions, ella solament contempla una colla d’homes desgraciats.

—Som joves, tenim avantatge sobre la majoria dels que estem ací, sols has d’observar.

En part tenia raó. Allí es barrejaven més exiliats de mitjana edat que joves. I sí que era real que Sonia mirava Sebastià. A aquest li va recórrer per l’espinal un suau corrent elèctric, va ser com una sensació oblidada o tal vegada no mai sentida.

Els invitaren a pujar als autobusos que seguien esperant-los recalats al sol, com llangardaixos inflats. Aquell mes, a l’Argentina tan calorós que contrastava amb la temperatura tan baixa d’Espanya, invità els exiliats a llevar-se de damunt les camises de l’exèrcit, i els en lliuraren unes altres. Quan van seure prop dels vidres plens de brutícia de les finestretes, els dos amics seguien obsessius la figura de Sonia fins que va desaparèixer del seu camp visual. Pensaren que segurament havia pujat a l’autobús que els precedia, tanmateix, la van veure pujant els esglaons del vehicle, aturant-se per indicar-li al xofer, al qual li rajava la suor com si li nasquera de la vorera de la gorra, i assentia movent el cap per acceptar el que li deia. Alguns dels exiliats encara no acabaven de menjar-se l’entrepà quan un dels funcionaris els va repartir unes bosses amb fruita on predominaven les pomes, unes pomes immenses. Igual Sebastià que Daniel les van mossegar mirant

Sonia, com si estigueren degustant la jove. Ella ho va intuir i va somriure.

Els no sabien què pensar, estaven una mica desconcertats. Solament se sentia el ronc del motor del Ford i les mossegades que els passatgers donaven a les pomes. Sonia romania al seient de darrere del xofer. El paisatge grandíós i singular discorria per la finestra, la visibilitat era mutilada per la pols que provocaven els autobusos que els precedien, però entre aquella boira pedregosa encara arribaven a veure les cases blanques d'estil colonial separades les unes de les altres per extenses planures i envoltades per troncs i fustes travesseres, que impedièn que la ramaderia fugira del recinte. Uns gautxos galoparen veloços com si un perill manifest els perseguira. Es van aturar a la vorera de la carretera i els van mirar amb una certa curiositat. Els cavalls plens de suors es manejavaen inquietos i els genets van encendre unes cigarretes envoltats per la polseguera. Després els vehicles van reprendre la marxa, no s'aturaren fins que arribaren a un edifici completament aïllat als afores de la capital. Era gran amb amples finestrals de ferro, de portes altes de fusta marró cruixida. Allí van estar ubicats aquell grup d'espanyols.

–Pareix que és ací –va dir assenyalant, Daniel.

–No està malament –concedí Sebastià.

Sonia fou la primera a baixar. S'estirà la falda passant-se les mans pels malucs, que eren observats amb minuciositat obsessiva per aquells aprenents d'exiliats. La jove va traure d'una bossa que duia penjada al muscle uns documents que li va lliurar el capità del *Neuquén* d'aquells soldats que havien arribat a terres argentines. A partir d'aquell moment, quan Sonia els cridà pels noms i cognoms, feia la impressió que

estarien més controlats que dies abans, era com si els traspas-saren d'una nació a una altra, igual que una mercaderia. Tal vegada no podrien tenir un marge de llibertat? Es miraven els uns als altres i pensaren si no hauria estat millor quedar-se al port d'Alacant. Aquests sentiments foren apartats en veure el tracte posterior, les atencions i l'afecte amb què les autoritats argentines els van rebre.

L'interior de l'edifici era com el d'un hotel abandonat que anava a ser envaït de sobte per uns clients improvisats. Totes les cambres van ser ocupades. Allí els donaren el que necessitaven les persones per poder agençar-se amb decòrum. El menjador feia recordar el d'un quarter, però quan hi van entrar disposats a menjar com tigres la seua indumentària no tenia res a veure amb l'exèrcit de la república, tant havia estat el seu canvi. Eren ciutadans d'edats diverses, i alguns d'ells quedaren amb un aspecte sorprenent després d'afaitar-se i posar-se roba neta. Daniel es mirà la volta dels pantalons, li estaven curts. Aleshores es va desdoblegar els baixos i li van quedar a la seua mida. El color que predominava en les camises era el blanc, que donava sensació de més net, també els havien fet remesa de calçat de bona qualitat. Aquells homes sempre recordarien l'opípar dinar que els van oferir i les paraules d'un polític que, a l'hora del cafè i el cigar, va valorar el seu lliurament en favor de la igualtat i la llibertat. Solament si haguera fet referència a l'altre concepte, fraternitat, podien haver extrapolat la seua causa a la revolució francesa.

Estaven contents, el bon vi deslligava les llengües i els més joves d'aquells tenien més coses i causa comú que qualsevol de les generacions passades. Els més vells els miraven des de la distància. Una de les indicacions va ser que els qui tingueren

familiars o amics en algun lloc dels països hispanoamericans, deixaren escrita en el tauler d'anuncis l'adreça. El govern argentí es faria càrrec de les diligències.

A Sebastià li va venir a la ment l'adreça del soldat que va morir al vaixell. Indubtablement posseïa bona memòria, quasi visualitzà fins el tipus de lletra amb tinta negra. Res no costava lliurar-la, qui sabia el que els oferiria aquell país.

Daniel li preguntà, com si li endevinara el pensament.

–Recordes l'adreça del soldat que va morir al vaixell?

–Sí.

–Com és possible?

–Això deu ser que tinc memòria de tísic –va dir amb ironia, cridant més del normal pel soroll animat dels comensals.

Sonia en aquells moments estava parlant amb un grup de funcionaris.

–Aquesta xica t'ha causat un fort impacte, ho encerte?

–preguntà Daniel.

–A qui no? –contestà ell obrint els braços.

Sebastià demanà un llapis, i en un paper va escriure l'adreça que memoritzà d'aquell malaurat soldat.

Ell la va cridar pel seu nom com si la coneguera de tota la vida. Sonia es va girar somrient de manera que a ell li va semblar que estava un instant ingràvid. Li va lliurar l'adreça de Montevideo. Sonia li va preguntar si era d'algun familiar seu, i ell va respondre que no, però que havia de donar-los la notícia de la mort del soldat que va morir al vaixell, que tal vegada fóra família, un amic o un conegut.

–No vayamos tan rápido. Tendrán que quedarse un tiempo en la Argentina. Recuerden que no tienen todavía un gobierno

en el exilio y por ello no pueden desperdigarse. Hay que ordenarlo todo y entiendan que ordenar viene de órdenes –tornà a somriure i va seguir llegint en un bloc.

Aquella nit feia una calor insuportable i apegalosa, Sebastià no podia conciliar el son, pensava en Sonia com si la coneguera de sempre i sense saber per què li va venir a la ment aquell tango que el comissari anarquista de la trinxera cantava abans de ser partit per la meitat i que encara no se l'havia pogut traure del cap. Aleshores va barrejar la jove argentina amb el tango. De segur que la *pebeta* que descriu el tango no era tan bonica com ella. «*Le quité el pan a la vieja, me hice ruin*» i... no en sabia més de la lletra, la recordava a trossos... I ja per l'obsessió, entestat un poc incomprendiblement, es va dir a si mateix que havia de conèixer l'autor d'aquell tango. No era tan difícil –pensà– ja que ara estava al país del compositor. I tornà a memoritzar. «*Y esto que hoy es un casajo fue la dulce metedura donde yo perdí el honor*». Què cony li passava? Quan menys s'ho esperava se sorprenia recordant aquella lletra fraccionada.

A poc a poc es va adormir. Va tenir un somni on apareixia Sonia, però no en recordava quasi res. Els van despertar a les vuit del matí a toc de corneta. Tan bon punt obriren les finestres la claredat engegadora els va enlluernar, es van mudar i com que ja sabien on era el menjador es dirigiren cap allí, van seure a la mateixa taula de la nit passada, Sebastià, Daniel i un altre company que a penes parlava si no li preguntaven.

Allí a la residència els van tenir quinze dies. Per aquelles dates ja els havien preguntat a què es dedicava cadascú, quina era la seua professió i si volien treballar el més aviat possible. La major part del grup eren camperols, els altres tenien oficis

diversos. Daniel era obrer, i el que no deia ni pruna, barber. També hi havia un home major que era fuster, i el Sebastià, a qui mancaven dues assignatures per a acabar la carrera de magisteri.

–*Podría dar clases en alguna escuela de Buenos Aires... No le sería muy difícil acoplarse a nuestro sistema educativo.*

En aquells moments, Sonia no podia imaginar la força moral que estava imprimint-li a Sebastià. Per una banda pensava que s'interessava per ell més del normal, molt més que pels altres companys. I en certa manera no s'equivocava. Daniel també va tenir aquella sensació.

–*Quina chorra tenés, pibe!* –digué imitant la parla portenya.

–No sigues bord. Què més voldria.

–Intenta-ho.

–Que intente què?

–Dir-li-ho.

–Que m'agrada?

–És clar. Encara que ens agrada a tots –digué amollant una rialla.

Sebastià tornà a abordar-la a l'eixida del menjador. Sonia estava radiant. Restà davant d'ella sense parlar.

–*¿Qué querés?*

–*He pensado en dar clases.*

–*Me parece perfecto. Es lo mejor que puedes hacer.*

–... *¿Podré seguir viéndola?* –preguntà amb angúnia.

Sonia no esperava una pregunta tan directa.

El silenci de tots dos contrastava amb el soroll que feien els antics soldats. Semblaven aïllats, amb una remor interior. Seguien mirant-se, eren pura química comunicant-se mis-

satges, amb promeses confuses. El que estava ben clar és que s'agradaven, i això era primordial per a un primer contacte. Sebastià havia demostrat que era agosarat, perquè li va acaronar la cintura i va mirar a dreta i esquerra. En aquell moment sols va veure un home d'esquena. Continuaven mirant-se com si estigueren en estat hipnòtic. S'avançà i suaument va besar aquells llavis tan desitjats. El que va sentir Sebastià fou més que un somni. Com un adolescent es va mullar l'entrecreix, com si tot el plaer acumulat esperara aquell precís moment, que mai no haguera volgut que acabara. Sonia pareixia presa d'una alegria que li brollava per les pupil·les que lluien fosques amb el zel de la passió que ara la posseïa. Els llavis li tremolaven lleument sense poder evitar-ho. Tots dos s'havien nugat de manera invisible, sense a penes dir-se res, a la cadena del desig, a aquella força poderosa que ningú no pot trencar, fins que no s'acaba. Van ser uns moments màgics.

El temps que va durar aquell encantament no tenia importància, el més important era que entre tots dos estava dit el que sentien. S'havia obert un univers de carícies, de passió frenètica, com si res no hi comptara abans de conèixer-se.

—Dime que estoy despierto —li va dir prop del seu alé.

Ella com a resposta el tornà a besar a la boca llargament. Sebastià tenia el cervell en blanc, i semblava relliscar per un pendent que no tinguera fi. Una alegria interna que no podia dissimular l'inquietava.

Quan ella se'n va anar restà com absent, pareixia mentida que entre tots els que hi eren, fóra en ell en qui Sonia s'havia fixat. Caminà com un autòmat, com un perfecte imbècil. Daniel, en veure'l arribar amb la mirada perduda, li preguntà:

–Què cony et passa?

–No t’ho creuries.

–Què no em creuria?

–Ella em desitja.

–Sonia?

–Sí.

–Es veia venir –afirmà Daniel, com si haguera estat el més normal que la parella en tan curt espai de temps s’haguera enamorat. Va saber de sobte què era un brot d’enveja per la sort de qui considerava el seu amic. Apartà aquell pensament el més ràpid possible i agregà un atenuant en recordar la figura de Sonia. Era una llepolia massa dolça. Es recordà de sor Matilde, una de las monges de l’hospici, qui li deia: «Fill, ets molt delicat, és més difícil afinar-te el gust que posar els peus dins d’una tassa de café». Sonia també li havia entrat a ell pels ulls, l’havia commogut des del primer moment. Però què faria? S’anava a engolir la felicitat de la parella i deixaria córrer els esdeveniments. També era possible que, passat el primer ardor, s’ho deixaren.

Sebastià va escalar la llitera damunt de Daniel, una màr-fega que hauria fet la delícia del viatge si l’haguera tinguda al vaixell. Al cap de poca estona apagaren el llum del gran dormitori i la veu d’un que es considerava graciós, que sempre estava fent bromes de mal gust, cridà des del seu llit: «Alça, Nati!», com si aquella Nati estiguera al seu costat. Es van sentir rialles contingudes que a poc a poc anaren apaivagant-se, fins que el silenci envaí el recinte i sols arribà a través dels finestrals els cri cri dels habitants del jardí.

Sebastià no va poder conciliar el son en tota la nit. A les set del matí restà exhaust, com si acabara de gitar-se. Però

a aquella hora tampoc Daniel no havia pogut adormir-se, ni molts dels altres companys. El motiu: un madrileny que roncava com una bestiola marina, amb una ronquera llarga i forta que molestava més de l'habitual, perquè semblava que anara a ofegar-se d'un moment a l'altre.

De bon matí li preguntaren amb ironia al madrileny si havia dormit bé, i va respondre: «*Como nunca, como hacía meses que no dormía*». I un gros, des de l'altra punta del dormitori, l'increpà:

—Doncs, a veure si dorms menys i deixes descansar els altres, fill de puta, que pareixes el motor d'una llanxa desgavellada.

Va passar una setmana ràpidament, com si els dies foren furtats. Sonia i Sebastià vivien uns dies apassionats i Daniel feia el possible per apartar-la de la seua ment. Es masturbava de nit pensant en el cos i la mirada de Sonia com si fóra una dona prohibida, i quan Sebastià li contava com era ella, alguna cosa se li trencava per dins.

—M'ha dit que aquest cap de setmana vol presentar-me la seua família.

Daniel es trobava netejant-se les sabates. Deixà de raspallar sobre el betum negre i digué:

—No vas massa de pressa?

—No ho sé, però no m'importa.

Al migdia, uns funcionaris, Sonia entre ells, els van fer passar a una cambra en les parets de la qual penjaven les fotografies del president de la República i un altre personatge suposadament antic per la seua vestimenta. Els van informar que a Mèxic hi havia un govern espanyol a l'exili, però que el més aviat possible arribaria a l'Argentina una delegació per a

coordinar i agilitar la seua situació. Encara que ja es podien sentir en aquell país com a casa seua.

Sonia, mentre parlava el funcionari, no deixava de mirar Sebastià i el jove es perdia en els ulls encesos d'ella que transmetien promeses acuitades. Daniel envaïa amb desesperació mil·límetre a mil·límetre el cos de Sonia, que havia esdevingut una obsessió quasi malaltissa, impensable uns mesos abans; però les coses eren com eren i no d'una altra manera. Tractaria d'apartar-la del pensament, de segur que trobaria xiques com ella, volia enganyar-se, encara que no tenia una altra opció.

Ara les paraules d'aquell delegat argentí les trobava sense sentit, les sentia, però no les atenia. Era com sentir ploure, però no es banyava, totalment li rebotaven. Sols ella ocupava tota la seua atenció, però tant Sebastià com Sonia estaven molt lluny d'adonar-se d'aquell sentiment incontenible de Daniel Pont.

Sobre la brossa del jardí i recolzats a les soques dels arbres silenciosos amb les postes de sol més increïbles i també amb la complicitat de la lluna, vessaren el més apassionat lliurament que els amants poden oferir-se. Ella plorà de felicitat, era com si tots dos hagueren descobert la font del plaer de sobte i tingueren por que en algun moment també, així, de sorpresa, deixara de brollar.

Un capvespre Daniel els va veure per un dels camins que serpentejaven el jardí. Anaven l'un al costat de l'altre. Sense pensar-s'ho els va seguir, guiat per una curiositat malsana, però que no va poder contenir. Sebastià l'agafava per la cintura, i la portà cap a ell. S'aturaven i romanien abraçats i les boques es buscaven càlides. Aleshores deixava la cintura i

l'agafava dels malucs i a l'instant es deixaren caure sobre la brossa alta encara mullada per l'última pluja.

També Daniel es recolzà darrere d'un arbre i es va engolir tot el plaer d'aquella parella que ignorava per complet la presència de ningú, perquè el món en aquells moments sols era de tots dos.

Com podia explicar el seu comportament? Darrere d'aquella parella igual que un gos bavós espiant-los. En el fons admirava Sebastià per haver-la conquerida, i hauria donat tot el que posseïa per ocupar el seu lloc. Un sentiment entre l'odi i l'enveja anava assentant-se allí on niaven els comportaments humans.

Sonia i Sebastià, després d'amar-se, restaren sobre l'herba mullada que havia fet de màrfega natural, de mut testimoni de les promeses, de les paraules entretallades, de l'exaltació més sincera i incoherent a la vegada. Tots dos amb l'esquena banyada i agradablement extenuats respiraven amb profunditat, com si saberen que poc després anirien a la recerca d'aquella muntanya de plaer que els dominava, que els invitava a refregar-se, a arrossegar-se pels turons en els abismes més enervants deslligant unes sensacions enormes i fortes entre tots dos.

Encara que darrere d'un om, prop d'allí, com si ells ometen un efluvi d'olor de sexe, Daniel, com un gat en zel, semblava rebre les despulles del festí que sense sospitar-ho Sonia i Sebastià li havien oferit.